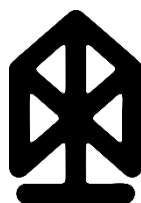

**Koncepcia nadobúdania zbierkových predmetov
Kysuckého múzea v Čadci
Stratégia akvizičnej činnosti do roku 2022**

**KYSUCKÉ
MÚZEUM
V ČADCI**

**ZRIAĐOVATEĽ
ŽILINSKÝ
SAMOSPRÁVNY
KRAJ**

Čadca 2020

1 ÚVOD

V zmysle čl. 2, bod 2 zriaďovacej listiny Kysuckého múzea v Čadci je poslaním múzea na základe prieskumu a vedeckého výskumu cieľavedome zhromažďovať, ochraňovať, vedecky a odborne zhodnocovať a spracovávať hmotné dokumenty so zameraním na múzejnú dokumentáciu vývoja prírody a spoločnosti, vedy a techniky, kultúry a umenia s osobitným zreteľom na územie regiónu Kysuce. Tie má sprístupňovať verejnosti a využívať vo verejnom záujme. Zároveň je špecializovaným múzeom s celoslovenskou pôsobnosťou pre oblasť múzejnej dokumentácie vývoja lesných železníc na Slovensku, zhromažďuje, ochraňuje a odborne spracováva hmotné doklady o vývoji lesných železníc (čl. 2, bod 3).

Z hľadiska zamerania je Kysucké múzeum v Čadci, ktoré spravuje expozície Skanzen Vychylovka, Historickú lesnú úvraťovú železnicu, Kaštieľ Radoľa a Vlastivedné múzeum v Krásne nad Kysucou, špecializované regionálne kultúrne zariadenie, ktorého zriaďovateľom je Žilinský samosprávny kraj.

V súlade so Zákonom č. 206/2009 o múzeách a galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene Zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov a podľa Výnosu Ministerstva kultúry Slovenskej republiky z 10. augusta 2015č. MK-2544/2015-110/11648 (ďalej len výnos) o podrobnostiach vykonávania základných odborných činností v múzeách a v galériách a o evidencii predmetov kultúrnej hodnoty, ako aj v súlade s čl. 2, bod 4 Zriaďovacej listiny Kysucké múzeum v Čadci na základe vedeckých a múzejných výskumov buduje zbierkový fond hmotných dokumentov o prírode a spoločnosti, ktoré tvoria súčasť kultúrneho dedičstva.

2 SPÔSOB AKVIZÍCIE

Predmetom akvizície Kysuckého múzea v Čadci sú hmotné doklady o vývoji prírody a spoločnosti, vedy a techniky, kultúry a umenia regiónu Kysúc, ako aj materiály zo zaniknutých lesných železníc na Slovensku.

Proces akvizície, teda nadobúdania zbierkových predmetov vychádza z platnej legislatívy. Podľa § 9, bodu 9 Zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. z. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, múzeum nadobúda predmety kultúrnej hodnoty ako zbierkové predmety kúpou, darom, vlastným výskumom, prevodom správy, zámenu s iným múzeom alebo galériou.

Na akvizičnom procese sa podieľajú odborní pracovníci – kurátori, ktorí predkladajú návrhy na zaradenie predmetov kultúrnej hodnoty do zbierkového fondu múzea Komisii na tvorbu zbierok Kysuckého múzea v Čadci, ktorá je poradným orgánom štatutárneho orgánu Kysuckého múzea v Čadci. Komisia okrem členov z Kysuckého múzea (predsedu, tajomníka) je zložená aj z odborných pracovníkov iných partnerských krajských múzeí, čím sa zabezpečuje optimálne a nezávislé posúdenie predmetov kultúrnej hodnoty vstupujúcich do procesu akvizície, ktoré pri posudzovaní prechádzajú viacerými kritériami – najmä kvalitatívnymi (jedinečnosť predmetu, historickosť, autenticita, unikátnosť, nezastúpenosť vo fonde a pod.), ako aj kvantitatívnymi (početnosť, ucelený súbor), vedecko-výskumnými a materiálno-technickými. Zasadanie komisie určuje Organizačný a rokovací poriadok Komisie na tvorbu zbierok Kysuckého múzea v Čadci, pričom rozhodnutie komisie je len odporúčaním pre štatutára, ktorý je poslednou inštanciou v rozhodovacom procese, ktorý predmet kultúrnej hodnoty sa stane zbierkovým predmetom múzea.

Okrem zbierkových predmetov múzeum vedie prírastkovú knihu expozičných predmetov, teda predmetov, ktoré sa nestali zbierkovými (napr. z dôvodu analogického zastúpenia predmetov, horšiemu stavu a pod.), ale boli zaradené do pomocného fondu s účelom ich ďalšieho prezentačného využitia.

Pri akvizícii predmetov Kysucké múzeum v Čadci musí dopredu myslieť na odborné uloženie nových akvizícií, ktoré po odbornom spracovaní v prvo a druhostupňovej evidencii a trvalom označení budú uložené ako zbierkové predmety do depozitára, ktorý sa nachádza vo Vlastivednom múzeu v Krásne nad Kysucou.

3 ZBIERKOVÝ FOND KYSUCKÉHO MÚZEA V ČADCI

Zbierkový fond sa delí na nasledujúce fondy:

Archeológia (skr. A)

Etnografia¹ (skr. E)

História² (skr. H)

Príroda (skr. P)

Objekty ľudovej architektúry (skr. OĽA).

Na základe štatistického výkazu za rok 2019 Kysucké múzeum v Čadci eviduje vo svojom fonde 23958 prírastkových čísiel, čo predstavuje 31389 kusov zbierkových predmetov.

Tabuľka č. 1: Prehľad zbierkového fondu Kysuckého múzea v Čadci k 31. 12. 2019

	V knihe prírastkov zaevidované:		Skatalogizované:		Skatalogizované		Úbytok:	
	celkovo		celkovo		v danom roku		V danom roku	
Odbor:	prír. č.:	ks:	evid. č.:	ks:	evid. č.	ks	evid. č.:	ks:
Archeológia	2275	7147	2388	7166	176	196	0	0
História	9708	11290	10008	10524	501	501	0	0
Etnografia	11287	12264	12507	13418	257	268	0	0
Dejiny umenia								
Dejiny hudby								
Numizmatika								
Iné spoločenské vedy								
Dejiny techniky								
Geológia								
Mineralógia - petrografia	276	276	0	0			0	0
Paleontológia								
Botanika	412	412	412	412			0	0
Zoológia								
Antropológia								
Zbierky spolu	23958	31389	25315	30520	934	965		

3.1 Zbierkový fond Archeológia

Fond archeológie obsahuje predovšetkým keramický materiál, v podstatne menšej miere aj rôzne kovové, kamenné, sklenené alebo kostené predmety, kosti a časti kostier. Keramický materiál tvoria najmä jednotlivé črepy a niekoľko celých, rekonštruovaných nádob. Vzhľadom na menšiu veľkosť a ucelenosť fondu nebolo potrebné ho ďalej členiť. Zahŕňa spolu 2275 príř. čísel, 2364 ev. čísel, 7148 kusov.

3.1.1 Najvýznamnejšie zbierkové predmety

A 77 hrot zeleného oštetu s tuľajkou (doba železná, Lopušné pažite)

A 537 bronzová špirálka (doba železná, Ladonhora)

A 1333 kostená plastika svätice (stredovek, Radoľa)

A 1335 štítkový bronzový prsteň (stredovek, Radoľa)

A 1907 zub mamuta (Krásno nad Kysucou)

A 1908 zub mamuta (Turzovka)

A 2171 strieborná minca (stredovek, Radoľa)

A 2180 keramická misa (stredovek, Radoľa)

¹ Fond Etnografia sa ďalej vnútorne člení na fond etnografia I a etnografia II a je odborne spravovaný a budovaný tromi kurátormi.

² Fond História sa ďalej vnútorne člení na fond história I a história II. a je odborne spravovaný a budovaný piatimi kurátormi.

A 2181 bronzová sekerka (doba bronzová, Horný Vadičov)

A 2185 keramický hrniec (stredovek, Radoľa)

Súbor nádob zo sídliska v Lopušných Pažitiach (doba železná):

A 459, A 460, A 461, A 462, A 463, A 464

Súbor nádob z lužického pohrebiska v Radoli (doba bronzová):

A 1079, A 1080, A 1081

Súbor bronzových ozdôb z lužického pohrebiska v Radoli (doba bronzová):

A 1068, A 1070, A 1071

Súbor nádob z lužického pohrebiska v Hornom Vadičove (doba bronzová):

A 1822, A 1824, A 1825, A 1827, A 1831, A 1839, A 1848, A 1853, A 1859, A 1870, A 1872, A 1880, A 1891, A 1894, A 1903, A 1904

3.1.2 Stratégia akvizičnej činnosti

V rokoch 2012 až 2018 sa vykonával výskum na lokalite Koscelisko v Radoli, pri ktorom bolo získané isté množstvo nálezov. Pretože výskum sa robil v spolupráci s Archeologickým ústavom SAV v Nitre a neštátnou vedeckou spoločnosťou Via Magna s.r.o., nálezy sú majetkom AÚ SAV, resp. Pamiatkového úradu SR, ktorý prevzal nálezy z majetku Via Magna s.r.o. Zámerom kurátorky je dosiahnuť prevod týchto nálezov do fondu Kysuckého múzea, resp. do majetku ŽSK s cieľom ich následného odborného spracovania. Ďalšie nálezy sa dajú očakávať z pokračovania výskumu v Radoli.

3.2 Zbierkový fond ETNOGRAFIA I

K prioritným úlohám Kysuckého múzea v Čadci patrí mapovanie a dokumentovanie ľudovej kultúry Kysúc za účelom naplnenia zberateľského poslania regionálneho múzea, ktoré sa úspešne podieľa na kultúrnom dianí nielen v regióne, ale i na Slovensku či v zahraničí.

3.2.1 Charakteristika časti zbierkového fondu Etnografia I

Časť fondu je tematicky členená do dvanástich podfondov (Domácnosť, Ekraniká, Hračky, Hudobné nástroje, Knihy, Kuchyňa, Prútie, Ručná práca, Sakrálie, Spracovanie textilných vlákien, Umenie, Zvykoslovie) a obsahuje 6 617 zbierkových predmetov dokumentujúcich materiálnu i duchovnú kultúru Kysúc, ktoré sú výsledkom vedecko-výskumnej činnosti odborných pracovníkov Kysuckého múzea. Zbierkové predmety boli získané vlastným terénnym výskumom, kúpou či darom. Predmety sú uložené v depozitári múzea v Krásne nad Kysucou. Časť z nich je vyinštalovaná v jednotlivých vysunutých expozíciách múzea, najviac v objektoch Múzea kysuckej dediny Vychylovka.

3.2.1.1 Najvýznamnejšie zbierkové predmety

Najväčšiu časť fondu Etnografia I tvoria sakrálne predmety. K najstarším a najvzácnejším predmetom patria kamenné plastiky Madony s dieťaťom z 1. polovice 19. storočia, Márie Magdalény a sv. Jána Nepomuckého z 2. polovice 19. storočia. Z drevených plastiek sú to dvaja polychrómovaní anjeli z Oltára Panny Márie zo Zborova nad Bystricou z 1. polovice 19. storočia. Hodnotné sú aj drevené polychrómované plastiky Madony s dieťaťom (2 ks) z 2. polovice 19. storočia, Panna Mária a sv. Ján Evanjelista z lokality Riečnica z 19. storočia. Pozoruhodná je Krížová cesta z roku 1998 od ľudového rezbára Štefana Barčáka, rodáka z Turzovky.

Najstaršou knihou v zbierke sakrálnych predmetov je *Id Est Vetus Et Nova Ecclesiae Disciplina* z roku 1775, autorom ktorej je Thomassinus Abbreviatus (získaná v roku 2015). Hodnotné sú knihy *Život Tobiašov* z roku 1801 i *Biblia svätá* z roku 1845. Zaujímavý je súbor kázní viedenského kanonika Johanna Michaela Leonharda s názvom *Kázne Nedelne a Swatečné na celi Rok, Dil druhý*, ktoré v roku 1841 preložil František Xaver Daniš z nemčiny do bernolákovskej slovenčiny a použil miestami aj kysucké nárečie. F. X. Daniš ako dekan čadčianskej farnosti v decembri 1848 ubytoval na fare vodcov slovenského povstania Ľudovíta Štúra a Jozefa Miloslava Hurbana. Do zbierok bola získaná aj kamenná náhrobná doska s nápisom z miesta jeho posledného odpočinku v areáli Kostola sv. Bartolomeja v Čadci. Medzi zaujímavé exempláre patrí *Kancionál – kniha žalmov a piesní duchovných* z roku 1825, ktorý podľa berlínskeho exempláru z roku 1753 vytlačila Dvorná tiskárna Synů Bohumila Háze v Prahe.

Cenný je oltárny obraz *Sv. Dominik prijíma ruženec* z oltára kaplnky v Zborove nad Bystricou, namaľovaný na plátne neznámym školeným majstrom. Datovaný je do 1. polovice 19. storočia. Osobitnú pozornosť si zasluhujú 4 obrazy s vyobrazením Panny Márie, Ježiša Krista a svätých (sv. Štefan, sv. Dominik) na voskovanom plátne z kostolných zástav z 1. polovice 20. storočia z lokality Stará Bystrica. Zaujímavý je náhrobný liatinový kríž s datovaním 3. 2. 1905 i drevený vyrezávaný kríž z konca 19. storočia z lokality Oščadnica.

Najstarší drevený betlehem v zbierke Zvykoslovie zhotovil umelecký stolár František Tabaček z Kysuckého Nového Mesta pre svoje deti na Vianoce v roku 1939. V rokoch 1985 až 2002 bolo získaných do

zbierky 38 kusov kraslíc oblepených sitinou močiarnej trávy *Juncus L.*, ktoré zhotovila tradičnou technikou Veronika Šipulová z Klokočova – Hlavíc.

Významnú skupinu zbierky Umenie tvoria Obrazy drotárov, z ktorých najstaršia je oceľorytina od rakúskeho autora Rudolfa Gaupmanna *Ó, drahý Ondrejko môj* z roku 1836. K najvzácnejším patria diela francúzskych autorov: August Hervieu *Skupina drotárov* (oceľorytina z polovice 19. storočia) a Jean Veber *Slovenskí drotári* (chromolitografia z 80. – 90. rokov 19. storočia). Hodnotná je oceľorytina *Drotár* z roku 1860 od Jozefa Kohúta, ktorej rytcom bol Alajos Fuchsthaller. Zastúpenie majú aj kvalitné diela významných slovenských umelcov, ktorými boli Imro Weiner - Král: *Odpočívajúci drotár* (litografia z roku 1934), Koloman Sokol: *Drotár* (dreavorýt z roku 1938), Janko Alexy: *Drotár pri práci* (kresba ručkou z polovice 20. storočia) a Vincent Hložník: *Drotár* (kresba tušom z roku 1957).

V zbierke Umenie je výtvarne hodnotná kolekcia drevených plastík od kysuckých insitných rezbárov Pavla Bavlnu, Jána Podsklana, Pavla Krkošku a Jána Kolesára, znázorňujúcich ľudí v tradičnom odevu, prevažne pri pracovnej činnosti.

Z fondu Umenie v zbierke Drotárstvo – tradičné výrobky je hodnotná postriebrená drôtená bonboniéra z 1. tretiny 20. storočia z Turzovky. Významným zdrojom prírastkov v zbierke Drotárstvo - tradičné a súčasné umenie je od roku 2005 dlhodobý systematický výskum etnológa Kysuckého múzea v Čadci Alojz Kontrika. V roku 2007 múzeum získalo na základe jeho projektu z dotačného programu Ministerstva kultúry súbor 6 drotárskych predmetov (postriebrená šperkovičnica, pozlátený popolník atď.) od potomka významného drotárskeho rodu Juraja Šerika. V roku 2009 boli získané od neho ďalšie úžitkové a dekoratívne predmety i 3 vzácne postriebrené artefakty od jeho prastarého otca Jozefa Holánika – Bakaľa. Významnou akvizíciou v rokoch 2008 a 2009 boli predmety od drotárskeho majstra Alexandra Hozáka (drôtené hračky a rámy na zrkadlá, odrôtované taniere drôtený orol, lampáše), jeho syna Jozefa Hozáka (odrôtované nádoby) a vnuka Róberta Hozáka (drôtené misky, košíky, vešiaky, kríž), ktorý aktívne pokračuje v umeleckej činnosti svojich predkov. Zaujímavé sú 2 odrôtované secesné taniere z Kremnickej kameninovej továrne z 20. rokov 20. storočia i medená forma na bábovku z poslednej dekády 19. storočia (získané v roku 2015). Z osobných predmetov drotárov sú vzácne strieborné vreckové hodinky Skinner & Co. z 19. storočia, s vyrytým datovaním 1888, získané v roku 2014.

V zbierkach Kuchyňa, Domácnosť, Spracovanie textilných vlákien, Prútie a Ručná práca sú predmety dokladujúce ich úžitkovú i konštrukčnú rozmanitosť, vrátane širokej škály výzdobných techník a motívov typických pre Kysuce, najmä v 1. polovici 20. storočia.

V zbierke Ekraniká, obsahujúcej najmä negatívy a fotografie rôznych výrobných postupov, odevu a ľudovej architektúry Kysúc, je zaujímavý negatív z roku 1930 zobrazujúci Kysuckého drotára. Jeho autorom bol Jozef Kubík. Pozoruhodná je kolekcia čiernobielych negatívov ľudového odevu z Horného Vadičova, ktoré pri terénnom výskume v roku 1959 zhotovil etnograf Adam Pranda.

3.2.1.2 Stratégia akvizičnej činnosti zbierkového fondu

Pri akvizičnej činnosti je potrebné pokračovať v systematickom budovaní zbierkového fondu Etnografia 1. Na základe vedecko-výskumnej činnosti bude fond dopĺňaný autentickými predmetmi viazucimi sa k ľudovej kultúre Kysúc. Predmetom akvizícií bude výber hodnotných hmotných dokladov a dokumentov, ktoré skvalitnia jednotlivé zbierky doplnením takými typmi a formami predmetov, ktoré nemajú zastúpenie v zbierkovom fonde Kysuckého múzea v Čadci. Zároveň sa využijú pri prezentovaní v stálych expozíciách múzea či na výstavách doma i v zahraničí. Nové prírastky do zbierkového fondu závisia aj od plánovaného financovania akvizičnej činnosti. V súčasnosti sú pre kvalitnú akvizíciu potrebné finančné prostriedky na obdobie jedného roka minimálne vo výške 1 000,- €. Významným prínosom pre obohatenie zbierkového fondu je grantová podpora akvizičnej činnosti od Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. Nákup zbierkových predmetov podľa vopred stanoveného plánu je v podstate nereálny.

V sledovanom období sa treba zamerať na rozšírenie zbierok tradičného i súčasného drotárstva (drôtené a plechové úžitkovo-dekoratívne predmety, diela umeleckých drotárov a osobné predmety drotárov), pretože Kysuce boli a sú významnou súčasťou drotárskeho kraja. Potrebné je orientovať sa na akvizíciu potrieb do kuchyne a domácnosti najmä z obdobia 2. polovice 20. storočia. Plánované je aj rozšírenie zbierok betlehemov, hudobných nástrojov a hračiek. Ďalším cieľom zbierkotvornej činnosti je obnoviť akvizíciu kraslíc a drevených plastík od súčasných autorov z Kysúc. Naďalej pokračovať v rozširovaní zbierky sakrálnych predmetov, najmä obrazov, sôch a modlitebných knižiek. Akvizíciu je vhodné zamerať aj na sväté obrázky, ktoré pripomínajú návštevy pútnických miest obyvateľmi Kysúc i obrázky dávané pri príležitosti udelenia sviatostí, k jubileám cirkevných hodnostárov či ako pamiatka na rôzne významné stretnutia. Predmety kultúrnej hodnoty predložené na nadobudnutie Komisii na tvorbu zbierok musia mať výpovednú a pramennú hodnotu i potenciál na odborné zhodnotenie a prezentačnú činnosť.

3.2.2 Charakteristika časti zbierkového fondu Etnografia I

Druhú časť zb. fondu Etnografia I tvoria podfondy odevy, modrotlačové formy, modrotlačové textilie a textil obdobia socializmu. Najpestrejší a najrozmanitejší je unikátny podfond odevov, ktorý tvorí ľudový odev mužský,

ženský a detský podľa nositeľa. Samostatnou podskupinou je textil obdobia socializmu a bytový textil. Podfond modrotlačové formy obsahuje 614 kusov modrotlačových foriem, ktoré pochádzajú z Ľudovomeleckého družstva DETVA Vrbové. Iba 13 kusov foriem je z Rajca od p. Uhlarika. Okrem spomenutých kusov v pomocnom fonde sa nachádza ešte 1077 kusov foriem.

3.2.2.1 Stratégia akvizičnej činnosti zbierkového fondu

Cieľom akvizičnej činnosti v podfonde odevy je zameranie sa na textil obdobia socializmu, teda zber a následné spracovanie textilných zbierok po roku 1950. V rámci odbornej činnosti s fondom je potrebné dôkladne spracovať jednotlivé tematické skupiny (napr. kožuchy, živôtky, rukávce, krpce a pod.) s úmyslom ďalšieho prezentačného využitia. Pri modrotlačových formách sa neočakávajú nové akvizície, ale je potrebné zaradiť do fondu veľké množstvo perrotinových foriem.

3.3 Zbierkový fond Etnografia II

Zbierkový fond etnografia II predstavujú zbierkové predmety zaradené do podfondov remeslá, poľnohospodárstvo, hygiena, šport na voľný čas, nábytok, miery a váhy. Ide o rozmerovo najväčší i keď nie najpočetnejší fond, ktorého jadro pochádza zo záchranného etnologického výskumu zo zatopených obcí Riečnica a Harvelka. Veľká časť z podfondu je priamo vyinštalovaná v jednotlivých objektoch ľudovej architektúry v Múzeu kysuckej dediny vo Vychylovke a slúži na expozičné účely s cieľom ukázať návštevníkom múzea život na dedine v minulosti. Celkový počet predmetov z fondu ETNOGRAFIA II je 2769 predmetov a počet zbierkových predmetov pre jednotlivé podfondy je nasledujúci: bývanie 431 kusov, hygiena 71 kusov, miery a váhy 60 kusov, poľnohospodárstvo 787 ks, remeslo 1403 ks, šport a voľný čas 17 ks.

3.3.1.1 Stratégia akvizičnej činnosti zbierkového fondu

Podfond zameraný prevažne na poľnohospodárstvo, remeslá a ľudový nábytok je dostatočne typovo zastúpený širokou škálou zbierkových predmetov dennej potreby kysuckého ľudu, a preto je do budúca nutné dbať pri nových akvizíciách iba na nadobudnutie tých predmetov kultúrnej hodnoty, ktoré by svojím stavom, ornamentálnou výzdobou vhodne doplnili a obohatili fond, pri ktorom je najviac potrebné zvážiť jeho budúce uloženie v depozitári, ktorého kapacitné možnosti sú značne limitujúce.

3.4 Zbierkový fond História I

3.4.1 Charakteristika časti zbierkového fondu História I

Časť fondu história I je zameraná predovšetkým na dejiny vedy a techniky, osobitú časť tvoria dokumenty týkajúce sa lesných železníc na území Slovenska (predovšetkým KOLŽ) a súbor hasičských predmetov. Ďalšie časti zbierkového fondu tvoria: hodiny, svietidlá, ekraniká, vinety, nálepky, gramoplatne, lekárenstvo, fľaše, poháre, zástavy, pečatidlá, pečiatky, obrazy, kachlice, truhlice, schránky, trojrozmerné predmety týkajúce sa lesných železníc.

3.4.1.1 Najvýznamnejšie zbierkové predmety

Požiarnictvo – prilba pre veliteľa zboru, prilba pre námestníka veliteľa zboru, prilba pre veliteľa čaty – samaritána, prilba pre námestníka veliteľa čaty, prilba pre čatovodiča – samaritána, prilba pre rojvodiča – trubača, prilba pre mužstvo, súbor opaskov a praciek na opasok, 2 vychádzkové uniformy, 2 tesáky pre činovníka, 2 tesáky pre veliteľa, 6 tesákov pre hasiča, sekerka pre veliteľa zboru, čiapkové odznaky, Medaila-hviezda DHZ Čadca 60 rokov, Medaila-hviezda DHZ KNM 50 rokov, Kríž DHZ Čadca, Kríž za 50 rokov služby, Štandarda zástavy z roku 1890, Šerpa z roku 1890, Kazeta - maľba sv. Floriána.

Veda a technika – písací stroj Remington, písací stroj Underwood, Gramofón na kľuku značky Supraphon, písací stroj Mercedes, ručná kamera Meopta, objektív Biometar,

Svietidlá – petrolejová lampa, Svietnik liatinový zn."Musterschutz,

Ekraniká - Pozitív čb: Kys.N.M.po požiar 16.8.1904, kostol sv. Jakuba, Pozitív čb: Kys.N.Mesto cez požiar 16.8.1904, Pohľad na ulicu v centre mesta Čadca,5.7.1898, Pohľad na ulicu v centre mesta Čadca,1899, Kostol sv. Bartolomeja v Čadci,1899, Fotogr: Dr. Jozef Hranec ,vydavateľ a redaktor časopisu Kysucké hlasy, Foto: P. Jilemnický 1.5.1946 v Kys. N. Meste, Negatív: Jedna z výrobných hál súkennej továrne v Čadci pred dokončením, Foto čb: budova Lackovho domu v Čadci,20.roky 20.stor., Foto čb: odhalenie pamätnej tabule Štefana Moyzesa na budove 7.12.1947, Foto čb: zhromaždenie HSLS na námestí v Čadci pri prejave Andreja Hlinka,30 r., Foto čb: rozlúčka s členmi Dobrovoľníckej Kysuckej gardy,25.6.1919,

Fľaše, poháre – Karafa sklenená, Arteron sirup, fľaša Francovka, Fľaša.čire sklo, tvar.,vineta Ripper Mór Fiai Zsolna, fľaša,čire sklo,sign.KARLSBADER SPRUDELSALZ,

Doprava železničná - Lístok cest.žel.pre 3 os.z N.Mesta na Mor.do ČA,r.1931

lž-t. -DCLŽ troj. - dvojrozmerné materiály - Štítok vyrob.parnej lokomotívy ČKD 2612/1948, štítok vyrob.úzkoroz.os.vozňa v.Magyar-Belga, štítok vyrob. úzkorozch. vozňa výr. MW Győr,

lž-p. DCLŽ, písomnosti, ekraniká, typ. listy – nemožno vybrať konkrétne predmety, keďže všetky majú výraznú kultúrnu, historickú a dokumentačnú hodnotu.

3.4.1.2 Stratégia akvizičnej činnosti zbierkového fondu

Cieľom je rozšíriť fond dejín vedy a techniky o staré osobné počítače, fotoaparáty a písacie stroje. Do uvedeného roku sa v prípade úspešne podaných projektov črtá možnosť o ďalšie rozšírenie fondu požiarnictva od súkromného zberateľa Jozefa Oravca (v roku 2019 sa podarilo vďaka podpore z Fondu na podporu umenia a 5% spoluúčasti múzea na financovaní získať od neho 161 hasičských predmetov). Osobitým cieľom je rozšíriť fond lesných železníc o originálne dokumenty (potencionálna možnosť o rozšírenie dokumentácie týkajúcej sa LŽ uloženej v Topoľčianskom múzeu) prípadne kópie dokumentov vzťahujúcich sa k ďalším LŽ. Cieľom je takisto získať akvizíciu v podobe starších železničiarских predmetov rôznej povahy po konzultáciách s prednostami staníc v rámci Okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto. Víziou spojenou s akvizíciou súboru hasičských predmetov je ich využitie na prezentačné účely určené pre širokú laickú i odbornú verejnosť spojené so sprievodným podujatím zameraným na hasičstvo za účasti niektorého z miestnych DHZ.

3.4.2 Charakteristika časti zbierkového fondu História I

Ďalšia časť fondu História I obsahuje podfondy: bankovky, štát., pouk., papier, mince, rukopisy, kufre, medaily, odznaky, plakety, žehličky, tabule plechové, fajky, miery, váhy, pohľadnice (miestopisné), preukazy, tlačivá, domácnosť, vojenstvo trojrozm. mat., voj. plošné mat., polit. organizácie, spolky, historické tlače, Cernan. Celkový počet zbierkových predmetov: 2775. Medzi najvýznamnejšie zbierkové predmety jednoznačne patrí Horelický poklad (1658 ks mincí) a vojenská uniforma z 1. svetovej vojny.

3.4.2.1 Stratégia akvizičnej činnosti zbierkového fondu

V nasledujúcich rokoch plánuje kurátor svoju akvizíčnú činnosť smerovať na rovnomerný rozvoj všetkých zbierkových podfondov. Osobitnú pozornosť pritom plánuje venovať rozšíreniu zbierkových podfondov: vojenstvo trojrozm. mat., voj. plošné mat., pohľadnice, mince, bankovky, štát., pouk., papier, polit. organizácie, spolky, Cernan

V rámci výskumu plánuje kurátor bližšie sa venovať podfondu mince, ktorý je potrebné podrobnejšie preskúmať a spracovať Horelický poklad a ďalšie mince, pričom sa do budúcnosti uvažuje o príprave samostatného katalógu alebo publikácie o tomto exponáte a minciach v zbierkových fondoch KM.

3.4.3 Charakteristika časti zbierkového fondu História I

Táto časť zb. fondu histórie je zameraná predovšetkým na remeslá a pohostinstvo. Obsahuje podfondy, krajčírstvo, obuvníctvo, medovníkárstvo, iné remeslá, debnárstvo, garbiarstvo, remenárstvo, kožušníctvo, drevárstvo, drotárstvo, kováčstvo, zámočníctvo, stolárstvo, pohostinstvo.

3.4.3.1 Stratégia akvizičnej činnosti zbierkového fondu

Cieľom je rozšíriť fond remeslá o nástroje, dokumenty a predmety využívané pri remeselnej činnosti v druhej polovici 20. storočia. V zbierkach múzea sa nachádzajú kolekcie nástrojov často domácej proveniencie. Cieľom nových akvizícií by malo byť získať predmety vyrábané masovo a využívané remeselníkmi v ľudovej tvorbe. Rovnako je cieľom získať predmety využívané domácimi majstrami a podnikmi. V budúcnosti by tak bolo možné postaviť tradičné ľudové nástroje do kontrastu s priemyselnou výrobou 20. storočia (najmä socialistického obdobia), kedy oba druhy sú dnes nahrádzané dizajnovou a materiálovou úplne inakšími predmetmi.

3.5 Zbierkový fond História II

3.5.1 Charakteristika časti zbierkového fondu História II

V uvedenom zb. fonde sa nachádzajú nasledujúce podfondy: písomnosti, školstvo, ekraniká, listy a poukážky, priemysel (Okrasa, ZVL, Slovena (Pratex), Slovenska Turzovka, Okrasa, OPP, ZVL,) preukazy a legitimácie, propagácia, tlačoviny, reklama, kartografia, lesníctvo, ostatné, noviny, meštianstvo a meštianska kultúra (bývanie, nábytok, doplnky, bytový textil, stolovanie, a pod.) aj po 1945, odev, pohľadnice (žánre), judaiká.

Zbierkový fond je zameraný na vývoj regiónu po roku 1945, v niektorých témach aj na obdobie pred polovicou 20. storočia. Dokumentuje rozvoj priemyslu, výstavbu Kysúc, ale i politický vývoj s fondmi revolúcia 1989, propagačné materiály politických strán. Obsahuje aj rôzne tlačoviny (reklamy, propagačné materiály,), písomnosti, preukazy a legitimácie.

Fond sa zameriava na dokumentáciu bývania na Kysuciach, a to pred aj po roku 1945. Nábytok, bytové doplnky, stolovanie, servírovanie, bytový textil, domácnosť dokumentujú bývanie v mestskom prostredí od druhej polovice 19. storočia až po koniec socializmu. Najvýznamnejšie predmety fondu Meštianstvo a mestská kultúra sú vyinštalované v Expozícii meštianskeho bývania – veľkú hodnotu majú nábytkové súpravy, či už obývacia spáľňa z KNM z poslednej tretiny 19. storočia, sedacia súprava meštianskeho štýlu z 2. pol. 20. storočia, secesná spáľňa, sekretáre, príborníky, tiež detská toaletná súprava v biedermeierovskom štýle. Doplnené sú rôznymi úžitkovými a umeleckoremeselnými predmetmi – napr. jedáľenskou súpravou Rosenthal, kávovou súpravou tiež tejto značky, striebrom, alpakou, umývacími súpravami a pod. Minulý rok pribudli secesné sklenené poháre, fajčiarska alpaková súprava, pánska cestovná súprava na hygienu Medzi obrazmi vynikajú Portrét mladej ženy od F. Süssera a obraz ženy pripisovaný D. Skuteckému, tiež obraz od Rity Boehm.

Tento fond obsahuje taktiež aj nábytok z polovice 20. storočia a socialistickú obývaciu stenu, rôzne predmety z domácnosti, lustre, hodiny a pod.

Veľmi hodnotným a pomerne mladým fondom, ktorý sa v múzeu buduje od roku 2007, sú judaiká. V nich vyniká zvitok Tóry v zamatovom plášti v hodnote vyše 14000 eur. Tento fond obsahuje rôzne umeleckoremeselné predmety s vysokou kultúrnou a umeleckou hodnotou (napr. strieborná kultová korenička, nadstavce na tóru, ukazovadlo na tóru, portrét rabína, nábytok po rabínovi, večná lampa ner tamid, synagogálna opona, židovský luster, pohár strieborný k obriezke, modlitebný šál...). Fond dopĺňajú pohľadnice Dr. Arturovi Politzerovi a list z Cambridge o osude židovských rodín. Väčšina predmetov bola získaná na základe projektov – podpory z MK SR a minulý rok z Fondu na podporu umenia (v hodnote 6850 eur).

Bohatý je fond školstvo, dokumentujúci celé 20. storočie. Obsahuje učebnice, mapy, školský nábytok, školské obrazy, pomôcky, z obdobia 1.ČSR, socializmu, pioniersku rovnošatu, zástavy, vlajočky pionierskych oddielov, portréty prezidentov, školské plechové tabule. Veľká časť predmetov pochádza so zberov zo Korne, Snežnice a zrušenej ZŠ Hlinkovej. Aj minulý rok pribudlo do fondu vyše 120 ks učebníc, na zaradenie do fondu čakajú školské filmy, diapozitívy a pod. zo Snežnice.

Fond pohľadníc – žánre – obsahuje pohľadnice od začiatku 20.storočia po začiatok 80.tych rokov s tematikou umenie, pozdravy novoročné, k Veľkej noci, Vianociam, meninám, narodeninám, taktiež pohľadnice jaskyniarske.

Minulý rok sa podarilo rozšíriť aj fond hračiek. Získané boli plechové modely bicykla, bicykla s kotlíkom, traktora Zetor, bábiky so starožitnými kreslami. Zaujímavé sú rôzne spoločenské a stolové hry - od kociek, rulety, malej zoológie, elektronickej násobilky až po detské narádie, skladáciu abecedu, dominá, nábytoček, kuchynku, šijací stroj a iné. Celková hodnota hračiek bola 2635 eur, FPÚ projekt podporil sumou 2500 eur. Okrem sa kúpu a tiež do daru získali napr. plyšová macovia zo 40.tych, 60.tych a 70.tych rokov, hojdačie kôň, kočiare pre bábiky, súbor spoločenských hier spred roku 1950 a iné (Ukáž, čo vieš, Skládanka, Pochváľ sa...). Získali sa tiež plyšové hračky, dve celuloidové bábiky z 50tych rokov, autodráha a pod. Celkovo sa tento fond v minulom roku rozšíril o 77 predmetov (47 predmetov získaných darom a 30 predmetov získaných kúpou).

3.5.1.1 Stratégia akvizičnej činnosti zbierkového fondu

Na akvizičnú činnosť sa tento rok podávajú projekty na zbierku porcelánu (182 ks v hodnote 10575 eur) a na meštianske bývanie (projekt v hodnote cez 7000 eur na doplnenie expozície o sedaciu súpravu v štýle art deco, dva obrazy – Zátíšia, sedacia súprava z konca 19.st. pochádzajúca zo starej fary zo Zákopčia, luster v štýle art deco).

Na budúci rok sa ešte plánuje znovu podať projekt na akvizíciu judaík. Zbierka judaík sa plánuje prezentovať formou výstavy, ku ktorej by mal byť vyhotovený aj katalóg.

Tiež by sa kurátorka chcela zamerať na rozšírenie fondu odievanie a získať strihy, šatstvo, módné časopisy, módné fotografie a v priebehu 1 -2 rokov v spolupráci s Oravským múzeom naplánovať výstavu o móde. Na budúci rok sa tiež bude konať výstava pohľadníc s tematikou Veľkej noci.

3.5.2 Charakteristika časti zbierkového fondu História II.

Posledná časť zb. fondu histórie II obsahuje podfondy: knihy, osobnosti Kysúc: Potočár, Jašík, A. Majer, cirkev. Jadro zbierkového fondu tvoria osobné pozostalosti osobností pochádzajúcich z Kysúc, pôsobiacich na Kysuciach, ktoré však svojím kultúrno-spoločenským prínosom presiahli hranice regiónu. Osobná pozostalosť dirigenta Jozefa Potočára je zastúpená zbierkovými predmetmi ako sú diplomy, vyznamenania, medaily, plakety, letáky, fotografie. Okrem predmetov písomného charakteru sú súčasťou zbierky i odevné doplnky – koncertný motýlik, vychádzkový klobúk a podobne. (cca 120 kusov ZP)

Pozostalosť spisovateľa Rudolfa Jašíka je tvorená prevažne zbierkami dokumentačného charakteru – fotografie, súkromné a pracovné listy, členské legitimácie. Súčasťou je však napríklad aj osobný písací pracovný stôl či príručná polica na knihy. (cca 125 kusov ZP)

Katolícky kňaz, básnik Andrej Majer má vo fonde zastúpenie, prostredníctvom zbierkových predmetov ako sú súkromné a pracovné listy či školské vysvedčenia. (cca 30 kusov ZP)

Do zbierkového fondu patria taktiež knihy cirkevnej proveniencie, najstaršie pochádzajú z farnosti Riečnica – ide o liturgické bohoslužobné knihy ako sú misály, breviáre a ďalšie. (65 exemplárov)

V menšej miere sú vo fonde zastúpené knihy spisovateľa Petra Jilemnického, ktoré sa viažu k obdobiu jeho pôsobenia na Kysuciach. (25 exemplárov)

3.5.2.1 Stratégia akvizičnej činnosti zbierkového fondu

V roku 2020 je v mesiacoch marec – september naplánovaná revízia knižničného fondu knižnice Kysuckého múzea. Súčasťou knižnice sú i neskatalogizované knihy, akvizície, ktoré sa do fondu knižnice dostali prevažne darom, resp. zberateľským úsilím pracovníkov Kysuckého múzea. Z knižničného fondu budú do zbierkového fondu História II. (osobnosti, cirkev) preradené vzácne tlače do r. 1945. Vízia do roku 2022 je rozšíriť zbierkové fondy o zbierky, ktoré sa budú týkať ďalších vybraných osobností Kysúc. Súčasťou bude tvorba sprievodnej dokumentácie k vybraným osobnostiam – svedectvá príbuzných, spolupracovníkov a pod. s čím budú súvisieť aj výskumné úlohy. Chcel by som sa zamerať na spracovanie života a diela nevidomého Jozefa Sventeka z Čadce, zakladateľa tlačiarne a knižnice pre nevidiacich v Levoči. Takisto bude fond osobností rozšírený o rodinu Janotovcov. V prípade žijúcich štandardizované biografické dotazníky. Rovnako je zámerom rozšíriť fond cirkevných kníh o drobné tlače, konkrétne sa zamerať na príležitostné púťové a jarmočné tlače.

3.6 Zbierkový fond Príroda

Najmenší fond Kysuckého múzea v Čadci, ktorý pri vzniku fondu tvorili diapozitívy zachytávajúce prírodu Kysúc a objekty v nej. Jedná sa o zbierku diapozitívov v počte 427 ks. Druhou časťou fondu príroda je mineralogická zbierka, ktorá je prezentovaná návštevníkom Vlastivedného múzea v Krásne nad Kysucou.

3.7 Zbierkový fond Objekty ľudovej architektúry

Zbierkový fond OĽA patrí k najmladším a najmenším fondom, ktorý vznikol v roku 2014 zapísaním do prírastkovej knihy Kysuckého múzea v Čadci. Fond obsahuje 19 evidenčných čísiel, každé pre konkrétny objekt ľudovej architektúry. Múzeum sa rozhodlo pre význam drevíc využiť § 2, bod 2 Zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, ktorý definuje zbierkový predmet aj ako objekt v múzeu v prírode, ktorý vznikol jeho prenesením alebo rekonštrukciou pôvodného objektu. Vytvorenie tohto zbierkového fondu jednak zvyšuje ochranu objektov ľudovej architektúry, ktoré sú v mnohých ohľadoch posledným reliktom zachytávajúcim život v zatopených oblastiach Riečnice a Harvelky, jednak to umožňuje múzeu žiadať na ich obnovu finančné prostriedky z dotačných schém s cieľom čo najlepšieho zachovania pôvodného autentického stavu drevených objektov.

3.7.1.1 Stratégia akvizičnej činnosti zbierkového fondu

Stratégia akvizičnej činnosti fondu OĽA nadväzuje na pôvodné plány zámeru obnovy pamiatky Vychylovka z 80. rokov 20. storočia, ktorý plánoval postaviť v areáli kysuckého skanzenu viac ako 69 objektov ľudovej architektúry z Kysúc. Z tohto veľkolepého zámeru sa múzeu podarilo postaviť len vyše 20tku objektov, a preto do budúcnosti múzeum zvažuje dobudovať také objekty, ktoré v súčasnosti v Múzeu kysuckej dediny absentujú, ako je napríklad stavba ľudovej školy, včelín či dobudovanie Bisahovho dvora. Nakoľko nie všetky objekty sú zapísané ako zbierkové predmety, múzeum zvažuje zaradiť ďalšie drevenice do fondu, napr. Dvor Romanovia či Kolenov cholvárok. Do budúcnosti sa plánuje zriadenie podfondu vo fonde Objektov ľudovej architektúry, do ktorého by boli zaradené zachránené časti drevených objektov ako napríklad portály s vročením a podobne.

V Čadci dňa 31.3.2020

v. r.

Mgr. Helena Kotvasová,

riaditeľka na základe poverenia